

Razkroj romantične ljubezni

SLOVENSKO KOMORNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA – Evald Flisar: Tristan in Izolda. Igra o ljubezni in smrti. Režiser Evald Flisar, dramaturginja in asistentka režije Branka Bezeljak Glazer, likovna podoba Nada Madžarac, oblikovanje luči Aleksander Šenekar, glasbeni aranžmaji Milan Krapež. Igrajo: Violeta Tomič (Izolda), Boris Kerč (Tristan) in Srečo Špik (Mark / Trubadur). Premiera je bila 13. februarja 1994 v Vodnikovi domačiji v Šiški.

V Slovenskem komornem gledališču so na večer pred valentinovim premierno uprizorili noviteto ta čas najplodnejšega slovenskega dramatika **Evalda Flisarja**. Njegova različica »igre o ljubezni in smrti« **Tristan in Izolda** postavlja staro keltsko pesniško legendo o grešni, vendar nepremagljivi ljubezni (pod vplivom ljubezenskega napoja se je Tristan zaljubil v ženo svojega strica Marka) v sodobnost in prikazuje univerzalno ljubezensko razmerje med moškim in žensko v fazi epiloga ali (kot je zapisal Vili Ravnjak v svoji študiji Dekonstrukcija mita romantične ljubezni) v fazi odljubljanja oziroma »pogubnih posledic romantične ljubezni ali zaljubljenosti«.

V prvem dejanju si skušata partnerja – tipkarica dramskih besedil, očitno dobra poznavalka temeljnih del dramske literature, in posrednik v trgovanju z nepremičninami – ponovno razvneti ljubezenska čustva z bolj ali manj duhovitim igranjem odlomkov iz vlog najstrastnejših zaljubljenecv iz svetovne književnosti in s prevzemanjem (z njegove) ter sprejemanjem (z njene strani) vlog neznancev iz vsakdanjega življenja (študent – anketar, arabski princ, bohemski slikar...). Odrsko dogajanje

iz varne nadčasovne distance okvirno napoveduje, poganja in ironično komentira Trubadur (kot nadaljevalec trubadurskega pesniškega izročila, ki je ljubezen odelo v čustveno in slogovno najumetelnejše verz), v ljubezensko razmerje pa neposredno posega (najprej s spodbujanjem njunih iger in ob koncu tudi kot neposredni izzivalec moškega ljubosumja) Tristanov šef in prijatelj Mark, sicer tudi fanatični metalec bumeranga. Prav po komičnem prizoru z Markom v Izoldini postelji (Izolda: »Izumila sem novo strategijo za boj proti nedeljam.«) se igrivo prvo dejanje zaključuje.

Drugo dejanje se dogaja deset let pozneje, ko sta junaka na družbeni lestvici, očitno precej napredovala (Tristan je postal Markov šef, pridobila sta si nekajkrat večje stanovanje in se opremila z mnogimi modnimi tehničnimi pomagali sodobnih poslovnežev). Njuni ljubezenski nezadoščenosti (okrepljeni s Tristanovim ljubosumjem ob Izoldini domnevni nezvestobi) se pridružuje vedno bolj opazna bivanjska stiska in nemoč, v ospredje prihaja težnja po preseganju te nezadoščenosti, po preboju umišljenega oklepa, po begu iz njega. Seveda se izkaže, da je tako beg na Irsko, kamor si želi Izolda, kot v Indijo, kamor hoče Mark, za oba nedosegljiv, in da tudi Tristanova prilagodljiva in liberalistično pragmatična »poslovna« uspešnost ter potrošniška pozunanjenost v domačem okolju ne ponuja nikakršnega zadoščenja. Edini izhod iz nezanosne nezadoščenosti in praznine najmeta ob koncu nemočna in razočarana življenjska in ljubezenska poražena v smrtonosnem strupenem napoju. Če je bil v pesniški legendi čudežni napojvir nesmrtni ljubezni, pri Flisarju pest apaurina in kozarec pijače nakazujeta zadnji izhod v smrt. A tudi tega zgolj v njego-

vi teatralni uresničitvi in umetelni ponovljivosti, ki ne prinašata ne odrešitve in ne katarze. Sodobni trubadurji oziroma komedijanti pač ne »pojejo« več, da bi ponujali »tolažbo za nestanovitnost, za krivico, za jezo, za bolečino srca!«.

Uprizoritev, postavljena v zasebni produkciji SKG in v avtorjevi režiji na skromno prizorišče Vodnikove domačije, gradi dogajanje predvsem na literarnih vrednostih besedila in na treh dokaj enakovrednih in notranje razgibanih igralskih interpretacijah dramskih karakterjev. Flisarjev večje napisan dialog je odprt večni vprašljivosti in nedoumljivosti razmerja med moškim in žensko in s posameznimi podrobnostmi dovolj zasidran v prepoznavni družbeni sodobnosti. Protagonisti dogajanja na prizorišču ne oživljajo hkrati le literarnih oseb in sodobnih slehernikov, ampak v nizu kratkih prizorov izrekajo tudi lastno bivanjsko izkušnjo.

Violeta Tomič je v vlogi Izolde pokazala širok razpon igralske kreativnosti tako v ostro izrisanih podobah sodobne nezadovoljne meščanske ženske, uje-te v monotonijo zakonskega vsakdana, kot v krhkih in poetično stiliziranih poskusih bega v svet hrepenenja, domišljije in literarnih iluzij. **Boris Kerč** je v vlogi Tristana v prvem delu pokazal precejšnjo mero partnerske ustrežljivosti in moške nesprenosti, v prevzemanju drugih vlog tudi komedijantske radoživosti, v drugem pa je nezadoščenost nadomeščal s pozunanjeno podobo sodobnih »lepih in praznih« domnevnih poslovnih uspešnežev. **Srečo Špik** je bil v dvojni vlogi komentatorskega trubadurja in nekoliko čudaškega prijatelja Marka iz varne distance duhovito ironičen in jasnoviden spodbujevalec in aranžer vsega dogajanja.

SLAVKO PEZDIR